

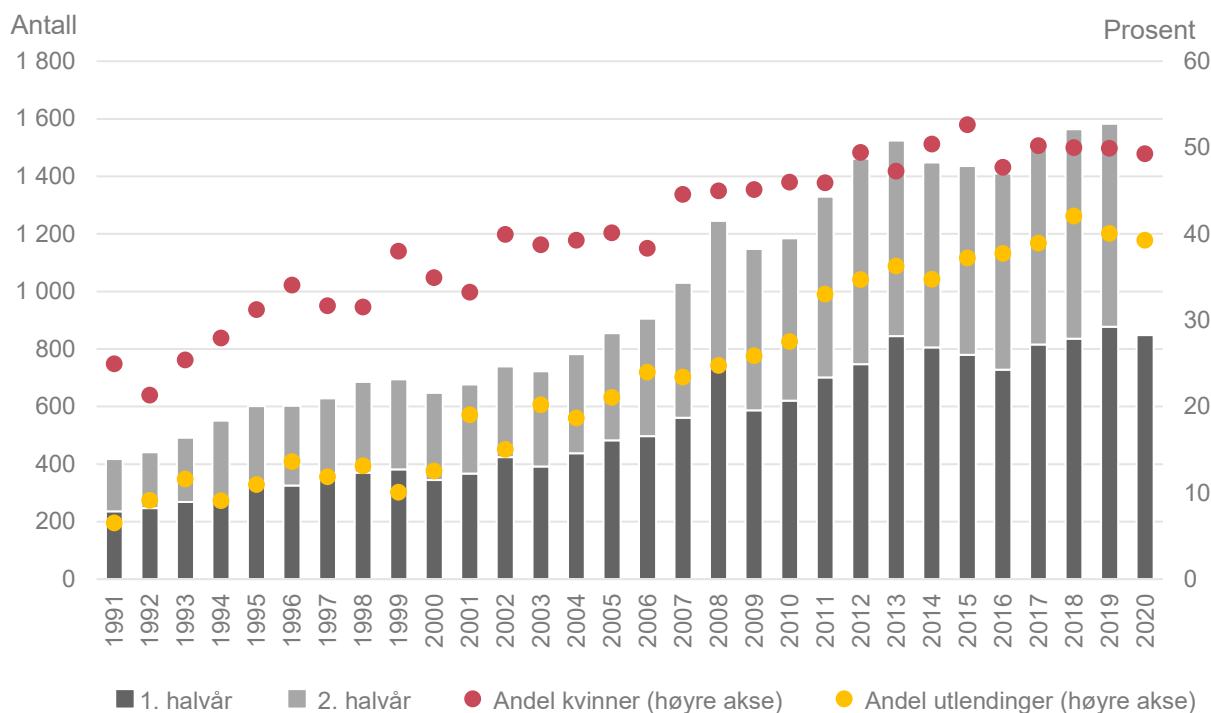
Statistikk fra Doktorgradsregisteret: Doktorgrader i tall

Svak nedgang i antall doktorgrader første halvår 2020

Bo Sarpebakken og Frøydis Sæbø Steine

I første halvår 2020 ble det avlagt 848 doktorgrader ved norske læresteder. Det er 29 færre enn samme periode året før, eller en 3 prosent nedgang. Antall disputaser økte jevnt i mange år inntil 2013, som i flere år ble stående med det høyeste antallet. Nye årsrekorder ble satt både i 2018 og i 2019, da det ble avholdt 1 583 disputaser i Norge.

Figur 1. Antall doktorgrader, og prosentandel avlagt av kvinner og utenlandske statsborgere. 1991–1. halvår 2020.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Om vi ser nærmere på hvor mange som disputerte per måned i første halvår 2020, ser vi en tydelig effekt av covid-19 pandemien. Etter at det ble avholdt flere disputaser i januar og februar enn i de to foregående årene, falt aktivitetsnivået betydelig ved nedstengningen

av landet i mars. De fleste disputaser som var berammet i andre halvdel av mars ble utsatt. Lærestedene var likevel raske til å forflytte seg over på digitale plattformer, og i mai og juni var aktiviteten tilbake på nesten samme nivå som de foregående årene.

Basert på lærestedenes kunngjøringer av disputaser så langt i høstsemesteret er inntrykket at aktivitetsnivået har holdt seg om lag på fjorårets nivå. Det er rimelig å anta at det endelige antallet disputaser ved norske læresteder i 2020 vil ligge på rundt samme nivå som de to siste årene.

Halvparten av doktorene er kvinner

Kjønnsbalansen blant dem som avlegger doktorgrad i Norge holder seg stabil. Siden 2012 har kvinner stått for omtrent halvparten av disputasene hvert år. 49 prosent av vårens doktorgrader ble avlagt av kvinner.

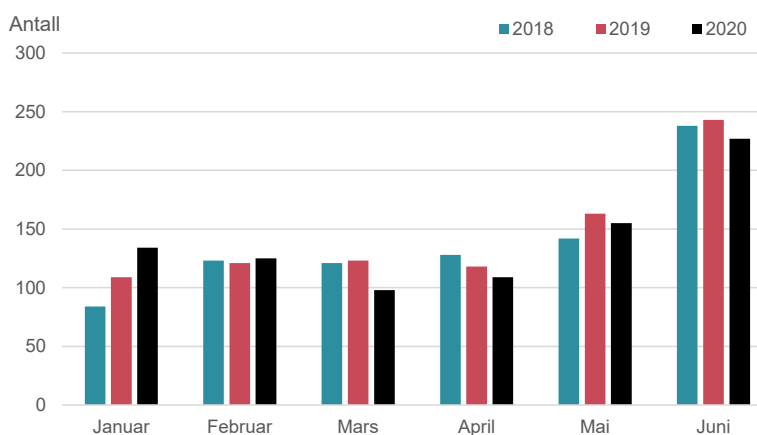
Stabilt nivå av utenlandske statsborgere

Etter en rekordstor andel utenlandske statsborgere blant doktorene i 2018 (42 prosent), gikk andelen svakt ned i 2019 (40 prosent). I første halvår av 2020 var 39 prosent av doktorandene utenlandske statsborgere.

Mange disputerte innen medisin og helsefag

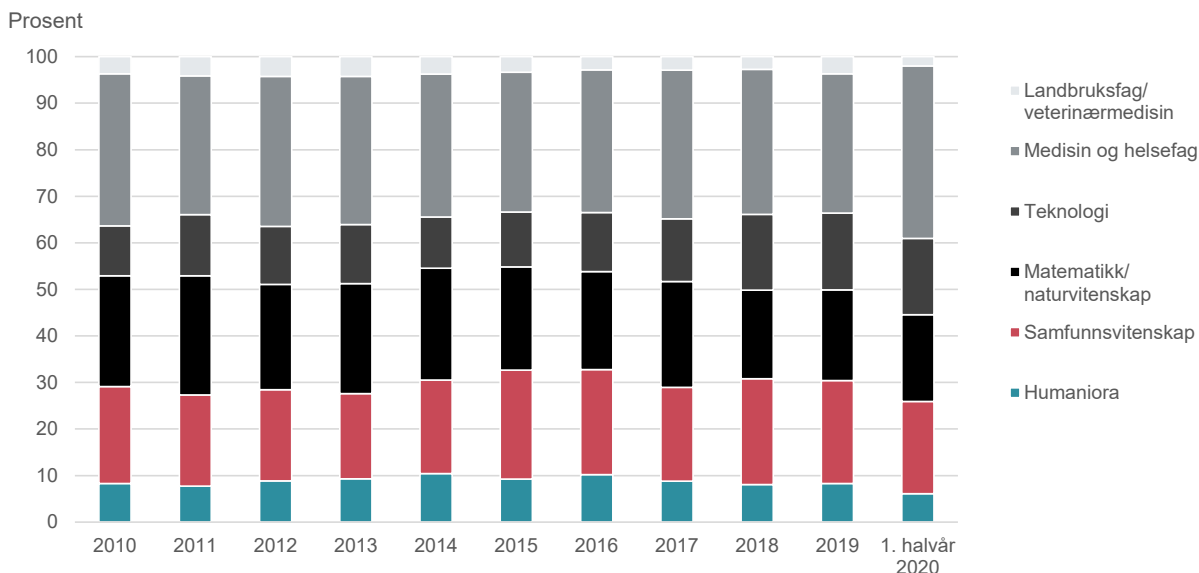
Som tidligere er medisin og helsefag det klart størst fagområdet, etterfulgt av samfunnsvitenskap, matematikk og naturvitenskap og teknologi. Selv om fordelingen mellom fagområder tradisjonelt er relativt stabil over tid, ser vi likevel en økning for medisin og helsefag i første halvår 2020. 37 prosent av doktorandene disputerte innenfor dette fagområdet. Dette er flere prosentpoeng høyere enn samme periode de siste to årene.¹

Figur 2. Antall doktorgrader 1. halvår 2018–2020 etter måned for disputas.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Figur 3. Doktorgrader fordelt på fagområder. 2010–1. halvår 2020.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Breddeuniversitetene dominerer

De fleste avlegger doktorgraden ved de store breddeuniversitetene. Over 30 prosent avla sin doktorgrad ved Universitetet i Oslo første halvår 2020, 24 prosent ved NTNU og 16 prosent ved Universitetet i Bergen. Antall disputaser ved de enkelte lærestedene vil naturlig nok variere litt fra år til år. Tabellen viser at enkelte læresteder hadde noe nedgang i antall doktorer, men generelt var det relativt små endringer mellom første halvår 2019 og 2020 på lærestedsnivå.

Institusjon	Hele 2019	1.halvår 2019	1.halvår 2020
Universitetet i Oslo	483	276	264
NTNU	377	200	202
Universitetet i Bergen	229	139	134
Universitetet i Tromsø	120	62	63
NMBU	101	44	30
Universitetet i Stavanger	62	41	39
Universitetet i Agder	41	23	27
OsloMet - storbyuniversitetet	36	25	14
Universitetet i Sørøst-Norge	34	14	18
Nord universitet	25	11	7
Norges Handelshøyskole	17	9	11
Norges idrettshøgskole	11	7	6
Høgskolen i Innlandet	10	3	8
Handelshøyskolen BI	7	4	4
MF vitenskapelig høyskole	7	4	2
Høgskolen i Molde	7	4	3
Kunsthøgskolen i Oslo	6	6	5
VID vitenskapelige høyskole	4	1	3
Arkitektur- og designhøgskolen	3	2	3
Norges musikkhøgskole	2	2	3
Høgskulen på Vestlandet	1	0	2
Totalt	1 583	877	848

Tabell 1. Avlagte doktorgrader 2019, 1. halvår 2019 og 1. halvår 2020 etter lærested.

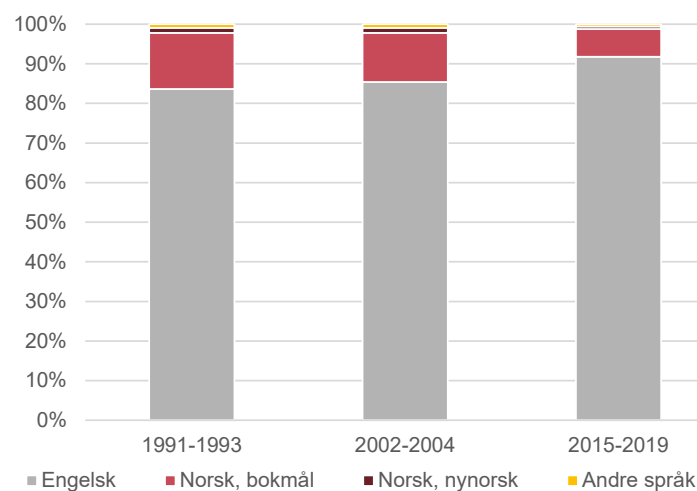
Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Språk i doktoravhandlinger

En stadig større andel avhandlinger levert ved norske læresteder blir skrevet på engelsk. I perioden 2015–2019 var over ni av ti avhandlinger engelskspråklige. Doktorgrader i norsk språkdrakt utgjorde 8 prosent i samme periode, noe lavere enn ved inngangen til 1990- og 2000-tallet da norskandelen var omkring 15 prosent.²

Økt internasjonalisering i doktorutdanningen forklarer delvis den nedadgående tendensen for norsk-språklige avhandlinger. Samtidig ser vi at norskandelen har sunket, også blant norske statsborgere, fra 17 prosent på begynnelsen av 90-tallet til 12 prosent i perioden 2015–2019.

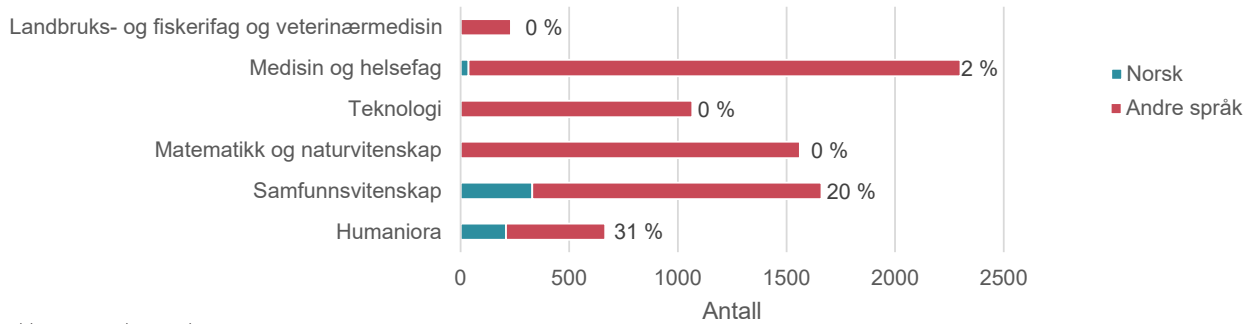
Figur 4. Avlagte doktorgrader i utvalgte perioder, etter språket avhandlingene er skrevet på. Prosent.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

De aller fleste norskspråklige avhandlingene forekommer innen humaniora og samfunnsvitenskap. Her var norskandelen henholdsvis 31 og 20 prosent i perioden 2015–2019. Kun 2 prosent av avhandlingene innen medisin og helsefag var skrevet på norsk i samme periode. Det har ikke blitt utgitt norskspråklige avhandlinger innenfor matematikk og naturvitenskap, teknologi eller landbruksvitenskap og veterinærmedisin siden 2015. Blant doktorandene med norskspråklig avhandling, er det en overvekt av kvinner.

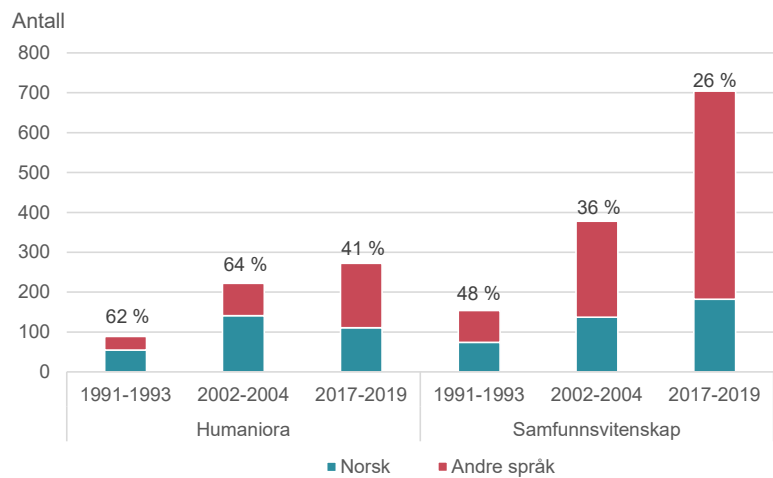
Figur 5. Avlagte doktorgrader 2015–2019, etter fagområde. Antall avhandlinger etter språk, og andel norskspråklige i prosent.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Dersom vi ser nærmere på utviklingen innenfor humaniora og samfunnsvitenskap blant grader avlagt av norske statsborgere, ser vi at andelen norskspråklige avhandlinger har gått ned. På begynnelsen av 1990-tallet var norskandelen i humaniora 62 prosent og i samfunnsvitenskap 48 prosent. På begynnelsen av 2000-tallet var tilsvarende andeler 64 prosent i humaniora og 36 prosent i samfunnsvitenskap. I perioden 2017–2019 har andelen norskspråklige avhandlinger publisert av norske statsborgere falt til 41 prosent i humaniora og 26 prosent i samfunnsvitenskap.

Figur 6. Doktorgrader avlagt av norske statsborgere innenfor humaniora og samfunnsvitenskap i utvalgte perioder. Antall avhandlinger etter språk, og andel norskspråklige i prosent.

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Noter

1. Medisin og helsefag utgjorde 31 prosent av doktorene første halvår 2019, og 33 prosent første halvår 2018.
2. Med utgangspunkt i avhandlingenes originaltittel, har NIFU kartlagt hvilke språk de er skrevet på. Datagrunnlaget dekker per i dag perioden 2010–2019, samt treårsperiodene 1991–1993 og 2002–2004. Alle titler som kan indikere at avhandlingen er skrevet på et annet språk enn engelsk, er kontrollert mot opplysninger om publikasjonens språk i søketjenesten Oria hos BIBSYS. Anslagsvis 20 prosent av de norskspråklige avhandlingene er kategorisert som flerspråklige i Oria. Dette gjelder artikkelbaserte avhandlinger der kappen er skrevet på norsk, men der artiklene kan være på et annet språk, i hovedsak på engelsk.

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU
PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no